

Knihy: Návrat československého marnotratného syna 9.

Další čtení na pokračování knihy ThDr. Josefa Novotného, která obsahuje čtrnáct biblických úvah pro písmáky.

Knihy

Návrat československého marnotratného syna 9.

ThDr. Josef Novotný byl nesporně nejvzdělanějším, současně však i prakticky nejschopnějším pracovníkem československých baptistů v první polovině 20. století se schopnostmi vůdčími, organizačními a řečnickými. Při svých hlubokých vědomostech a znamenité kvalifikaci vědecké byl mužem upřímné, dětinské víry a vroucí zbožnosti, velkým idealistou, laskavým rádcem, kamarádem, přítelem.

Vedle kazatelské a učitelské činnosti byl bratr Józsa Novotný velice činný i literárně. Novinový článek k jeho osmdesátinám nás informuje o tom, že napsal na padesát knih. Jsou to drobné i rozsáhlejší práce, v nichž se dovídáme mnohé o počátcích baptismu u nás, obsahovaly povídky a příběhy pro nejmladší generaci a byla mezi nimi i potřebná literatura pro studenty.

Dnešní čtení na pokračování je další úvaha z jeho útlé knížky biblických úvah pro písmáky *Návrat československého marnotratného syna*, která vyšla v roce 1932 v Praze:

Radostný život.

JAN 15, 11.

V každém lidském věku mají lidé určitá přání, která charakterisují ono životní období. Dětství se vyznačuje svojí nezkrotnou touhou po hře; dospělý věk má jinou tužbu, úspěch, ještě později užitečnost; stáří pak si žádá již bezstarostný, pohodlný život. To jsou ty různé životní programy různých období životních. Hravý, úspěšný, užitečný, bezstarostný, pohodlný život. Netvrdím, že by určitý program byl ostře ohraničen v určitém lidském období, avšak přec v určitém věku naleznete velkou většinu jedinců, kteří touží po vyplnění určité tužby. Co charakterisuje mládí? Myslím, že na tu otázku dobře odpovídá náš předmět. Radostný život! Sotva naleznete mnoho mladých lidí, kteří by to popřeli. Ti, kteří nesouhlasí, nepatří již do této skupiny. Buď nejsou již mladí, nebo jsou chorobně pessimističtí. Tedy s tímto tvrzením budeme asi všichni souhlasit.

Horší to bude s definicí, co je radostný život. Všichni chtějí radostný život a přec je rozdíl v názoru na to, co má být obsahem radostného života. Ptali se kdysi křováka, co je radostný a co žalostný život. Odpověděl: »Přijde-li můj soused, zabije mne a vezme si mou ženu — to je žalostné. Přijdu-li já, zabiji souseda a vezmu si jeho ženu — to je radostné.« Usmíváme se nad touto životní filosofií, srovnáte-li však obsah této filosofie s obsahem názorů mnohých dnešních filosofů

a jejich hojných následovníků, seznáte, že není vlastně rozdílu mezi oběma.

A dnešní mládež? I když to mnohý nevysloví, žije prostě tento názor. A co je to? Životní radost za každou cenu, třeba na úkor jiných, třeba svojí radostí způsobím jiným žalost. V podstatě je to jeden jediný názor na radost. V naprostém rozporu s touto radostí je křesťanský názor na radost. Ba velká část mladých lidí bude vám tvrdit, že vedle požadavku radostného života křesťanství neobstojí, že v programu radostného života křesťanství nejen nijak nepomůže, nýbrž že je spíše nepříjemnou, nepřející brzdou v úsilí po radostném životě. Běžný názor u nás je, že křesťanství se dobře nesnáší s veselím života, že vloží mladému člověku studenou ruku na rameno, kdykoli chce jít za radostí. Většina u nás vás s křesťanstvím odkáže do těch ostatních období životních, ba není jich málo, kteří budou tvrdit, že křesťanství vůbec pro život není, nejvýš pro docela poslední období životní, pro přípravu na smrt. Neslyšíte často věčně opakované odmítnutí, nabízíte-li pomoc křesťanství: »Dejte mi s tím pokoj, na to mám dost času až na smrtelné posteli?« Je to pravda, že křesťanství není pro mládí, že zakazuje věci, které chce mladý člověk, že v něm nic není, co by pomohlo naplnit požadavek radostného života?

Chceme-li na tuto otázku správně odpovědět, musíme přirozeně k pramenu, k Ježíši. Co pravil o radosti, jak se radost v jeho životě jevila?

Ježíšův ideál je »plná radost«. (Jan 15, 11.) A co plná radost je, ukazuje jasně v nesmrtelném podobenství o marnotratném synu. Ježíš velmi rád volí obraz, chce-li některou pravdu objasnit. Když je marnotratný syn nejdál z domova otcovského a když přijde sám k sobě, přehlíží svůj nedlouhý mladý život. A co vidí? Dvě období mládí. Obě období radosti. Avšak jedna z nich je radost, kterou svět dává a za kterou se nezadržitelně rozběhl; druhá pak je radost plná, kterou prožil v domě otcovském. Když je marnotrat-

nému synu zle, když zašel tak daleko, že si musil doznat, že jeho stav je skutečně zlý, když objevil sama sebe mezi vepři, začíná toužit po radosti. Vždyť je mladý člověk! Nedivte se mu. Je to však mladý člověk, který prožil obojí radost. Radost křesťanskou a radost světskou. Má vlastní zkušenost a tedy vlastní názor. Nikdo nemá na něj vliv. Na kterou z těch radostí vzpomíná, po které touží? Která byla ta radost trvalá, plná? Vzpomínal snad na tu radost, po které toužil a za kterou se rozběhl do světa? Říkal si pro sebe, když přišel sám k sobě: »To jsem to užil! Kéž bych zase byl mezi těmi kamarády!«? Nic z toho. Na tuto radost vůbec nevzpomíná, protože se za ni stydí a protože ho zklamala. Vzpomíná však na radost čistou, trvalou, plnou, nehříšnou. Odstup mu dal správnou perspektivu. A tuhle zkušenost potvrdí vám všichni moderní marnotratní synové a jistě budou mluvit podobně, když přijdou sami k sobě a jsou upřímní k sobě.

Jaký je tedy názor Kristův na radost? Kristus nejen dovoluje, nýbrž chce radost, musí to však být radost nehříšná. Radost, která nezpůsobí jiným bolest. Radost, která radujícím se nezpůsobí jizvy ve svědomí. To je to negativní. Avšak Kristus má i v radosti, jako v každé náboženské a mravní hodnotě, své nové požadavky, své »slýchali jste, že říkáno bylo starým, ale jáť pravím vám«. Kristova radost je plná, dokonalá. To, z čeho se lidé radovali, když on přišel na svět, mu bylo málo. On chtěl víc. Co je to nové? Kristus klade odpověď na tuto otázku do úst marnotratnému synu. Neobrácený marnotratný syn má tuto tužbu pokud se týče radosti: »Dej mi!« Dej mi, co mi pokušení nabízí. Obrácený chce víc: »Učiň mne!« Učiň mne silným, abych volil raději radost z vítězství nad pokušením, než rozkoš za každou cenu.

Tužba lidí, jejichž ideálem jest světská radost, je sloveso míti; tužba lidí, kteří chtějí plnou radost, je sloveso býti.

Jenom co jsi má cenu,
co však jen máš, ó synu —
a byť to byl svět celý —
tvou prázdňou duší nezacelí.

Co chce říci Ježíš těmito dvěma větami marnotratného syna? Marnotratný syn, který šel do světa pouze s ideálem »míti«, podlehl, prohrál a to proto, že netoužil, aby něco »byl«, nebylo jeho ideálem »učin mne«. Kdyby si byl vyprosil a osvojil »býti« něčím, býti křesťanem, byl by pochopil to, co jiní nedovedou ocenit. A co to je? Umět pochopit, že radost z vítězství nad pokušením je větší, než rozkoš, kterou nabízí pokušení. To je ta vyšší cesta křesťanská, to je nové v názoru na radost, kterou Kristus přinesl, to je ta jeho radost plná. K tomu je však třeba, aby člověk toužil »býti« a nikoliv pouze »míti«. Míti radost ze svého spasení, ze svého znovuzrozeného stavu.

Než to není vše. V Kristově radosti je více.

V podobenství o marnotratném synu čteme, že počali veselí býti a Ježíš ku konci praví, že veseliti se a radovati se náleželo. Kdo počal vesel býti a proč veseliti a radovati se náleželo? Neradovali se všichni. Neradoval se starší bratr, radovali se však služebníci. Proč se neradoval starší bratr a proč se radovali služebníci? Všimněte si dobře, kdo měl podíl na záchraně ztraceného syna. Moudrý otec rozděljuje zachraňovací práce a poděluje všechny služebníky. Jeden chystá obuv, druhý oblek, třetí prsten, čtvrtý stůl. A proto počali veselí býti. Měli podíl na nalezení a záchraně marnotratného syna, proto pak se dovedli radovat. Radovali se z radosti jiného. Starší bratr se neúčastnil této práce, proto se u něho projevil opak radosti — hněv. To je to druhé, neméně důležité v radosti křesťanské. Připravovat jiným radost a pak se z ní veselit. Ježíš moudře ve svých poučeních vychází z toho, z čeho se tehdy lidé radovali. Nalezení mince, ovce

a konečně vyvrcholuje a tvrdí, že největší radost je z nalezení ztraceného člověka a z pomáhání v jeho záchraně. »Blahoslaveněji jest dáti, než bráti!« to je domyšlená zásada o plné radosti. To je to radostné poselství, evangelium. To je to vyšší stanovisko křesťanské.

Ta vyšší cesta křesťanství není tedy nepříjemná brzda radostného života, nýbrž spíše moudrý ochránce mladého člověka od hříšné radosti a doplňuje jeho radost a postavuje ji na vysoký prestol.

A jak se jevila radost v životě Ježíšově? Byl Ježíš muž radosti nebo bolesti? Většina by na tuto otázku odpověděla bez rozmýšlení: muž bolesti. Vždyť už zběžný pohled na jeho život nám ukazuje, že sotva se objevuje na světě, už po něm sahají vražedné ruce, sotva začne svoji činnost, už o něm praví Jan Křtitel: »Aj, Beránek Boží!« A později, pomyslíme-li na mnohá zklamání, kterých se dožil na svých přátelích, učednících i příbuzných, zradu nepřátel a potupný kříž — rozhodně nám dají tyto obrazy jedinou výslednici: muž bolesti.

A přec by byl náš soud jednostranný. Jsou církve, které ukazují Krista jen v této podobě. Jsou malíři, kteří zdůrazňují ve svém pojetí Krista jenom bolest. Kristus však nehlásal pouze nový názor na radost, nýbrž ji skutečně žil.

Řekli jsme, že to nové v Kristově radosti jsou tyto dva názory: radost z vítězství nad pokušením je větší, než rozkoš, kterou nabízí pokušení a dále radost z radosti jiných.

Kristus sice se také dovedl radovat z toho, z čeho se radovali ti ostatní. Lilie polní ho potěšila, smějící se dítě na klíně, radoval se ze společenství s lidmi, rád přijal pozvání, aby mezi radujícími si pobyl.

Avšak Ježíš sám prožívá to, co hlásá. Projde prudkým ohněm pokušení. A odolá. A pak okouší plnou radost z vítězství.

A pokud se týče radosti z radosti jiných? Není celý jeho život mocnou plnou odpovědí na tento požadavek?

Jeho život byl vyplněn radostí z radosti jiných. Když zachránil ubohou ženu, kterou chtěli kamenovat, když se ujal Magdaleny, když umírajícího lotra potěšil. To byl jeho životní program.

Jak se raduje dnešní mládež? Mnozí přestávají na radosti, když rozřešili otázku hladu a nasycení. Poněkud vyšší je radost z práce. Je radost z námahy, která je korunována výsledkem, když rolník se dovede těšit, že zanedbaný úhor je proměněn v úrodné pole, když zarostlé křoví se změní v zahradu. Chápeme sochaře, když se raduje, že vytesal z balvanu mramoru anděla. Je to radost, když cestovatel v dalekých končinách objeví nová pohoří, nová jezera a tak obohatí lidstvo. Avšak to vše není radostí vrchol, ani to není radost trvalá. Zemské věci, které může mol a rez zkazit a zloději vykopávají a kradou, mohou být předmětem jen dočasné radosti. Je to málo pro lidské srdce. Malé lidské srdce je ve skutečnosti tuze veliké, než aby mu tyto věci stačily. Člověk je nevyčísitelně náboženský. Proto je jen přirozené, že se rychle vystřídá u člověka touha po světě a opovržení jím. Jakmile pozná, co je svět, buď si zoufá, nebo se oddá resignaci. Goethe praví: »Potácejí se od žádosti k požitku a hynou v požitku žádosti.«

Jak se patrně liší od tohoto nedochůdčete radosti plná radost křesťanů! Štěpán je kamenován a přec jeho tvář září radostí jako tvář anděla, neboť umírá za evangelium. Komorník královny Kandáces jede cestou svou raduje se, ač jede do tmy pohanství, neboť veze radostné poselství. Učedníci mají v žaláři sevřené nohy kládou a přece zpívají, neboť se radují, že mohou trpět pro spravedlnost.

Je to pochybená radost, poslechne-li člověk otrocky nabídku pokušení. Je to však plná radost, když člověk pokušení přemůže, neboť pak může — třebaš měl na

rukou okovy jako velký apoštol — volat: »Radujte se v Pánu, opět pravím radujte se!«

Je to určitá radost, když sochař patří na anděla, který mu pod rukama ožil z mrtvého mramoru. Oč však větší radost jest z mrtvého člověka, kterého jste pomohli oživit a učinit ze smutného života radostný!

Zkuste to! Pak teprve se přesvědčíte, co je to radost plná.

Pokračování příště

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Síť víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté - Síť víry](#)